

Відділ освіти Острозької районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет
Вельбівненська загальноосвітня школа I-III ступенів

*Підготовка вчителів іноземних
мов початкової школи до
використання навчально-
методичного забезпечення в
умовах реалізації
нової української школи*

(матеріали семінару-
практикуму вчителів іноземної
мови)

с.Вельбівне-Острозький районний будинок школяра

Підготовка вчителів іноземних мов початкової школи до використання навчально-методичного забезпечення в умовах реалізації нової української школи. Матеріали семінару-практикуму вчителів іноземної мови ./Упор.С.В.Бондарчук- Острог,2017.-__с.

Упорядник : Бондарчук С.В., вчитель іноземної мови Вельбівненської ЗОШ I-III ступенів.

У посібнику вміщено матеріали семінару-практикуму вчителів іноземної мови з теми **«Підготовка вчителів іноземних мов початкової школи до використання навчально-методичного забезпечення в умовах реалізації нової української школи. Матеріали семінару-практикуму вчителів іноземної мови».**

Матеріали посібника рекомендовано вчителям іноземної мови загальноосвітніх навчальних закладів.

Рецензент: Обуховська О.В., методист районного методичного кабінету відділу освіти Острозької районної державної адміністрації.

Тема: Підготовка вчителів іноземних мов початкової школи до використання навчально-методичного забезпечення в умовах реалізації нової української школи

Мета:

- Розглянути питання підвищення ефективності та якості уроку англійської мови в початкових класах;
- Проаналізувати потенційні можливості інноваційних технологій для розвитку комунікативної компетентності молодших школярів ;
- Показати реальні можливості для використання комп'ютерних навчальних програм на уроках англійської мови в молодшій школі,
- Проаналізувати функції підручника в навчанні іноземної мови та охарактеризувати основні підручники , що побудовані на комунікативно-діяльнісній основі.

Завдання:

- Показати ефективність застосування підручника на комунікативно-діяльнісній основі на уроках іноземної мови в молодшій школі;
- Надати практичну допомогу з проблеми використання комп'ютерних програм ;
- Провести аналіз методично-навчальної літератури та інтернет-видань.

Учасники: вчителі іноземної мови загальноосвітніх навчальних закладів Острозького району Рівненської області.

Місце проведення: Острозький районний будинок школяра.

ПРОГРАМА
методичного об'єднання вчителів іноземної мови

10:00—заїзд учасників семінару.Реєстрація.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

10:10– виступ «Шляхи підвищення ефективності та якості уроку англійської мови в початкових класах»(С.В.Бондарчук , вчитель англ.мови Вельбівненської ЗОШ І-ІІІ ступенів)

10:20—доповідь «Використання комп'ютерних навчальних програм як одна із необхідних вимог в умовах реалізації нової української школи» (С.В.Бондарчук , вчитель англ.мови Вельбівненської ЗОШ І-ІІІ ступенів)

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

10:40—відео-урок “My tasty shopping”(Мої смачненькі покупки) (4 клас, вчитель С.В.Бондарчук)

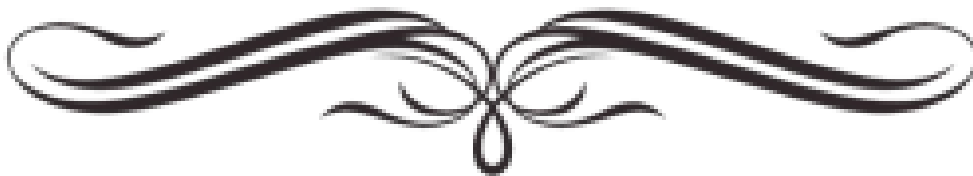
10:50- Експрес-відгуки після уроку

11:00—Доповідь “Функції підручника в навчально-виховному процесі”(М.С.Левчук, вчитель англ.мови , Вельбівненська ЗОШ І-ІІІ ступенів)

11:15—Короткий огляд та аналіз підручників з англійської мови для початкових класів

11:40—Методичний кошик “Break the Ice” . Обмін враженнями та думками.

12:00—Закриття семінару-практикуму.

Теоретичний блок

Шляхи підвищення ефективності та якості уроку англійської мови в початкових класах

Бондарчук Світлана Валеріївна,

Вчитель англійської мови

Вельбівненської ЗОШ I-III ступенів

Загальновідомо, що успіх у навчанні і вихованні значною мірою забезпечується творчим підходом до її реалізації: лише захоплений своєю справою вчитель може заохотити учнів, навчити їх творчо мислити, проявляти самостійність у виконанні навчальних завдань. Слід пам'ятати, що наше ставлення до справи передається дітям.

Грунтовно продуманий урок буде спрямований на розвиток мовної та мовленнєвої діяльності учнів, з логічними переходами від етапу до етапу. Особливу увагу треба приділяти організації навчального процесу на уроці і різноманітним формам роботи, таким як фронтальна, індивідуальна, парна, групова, колективна; широко використовувати спільне навчання. Кожен етап уроку завершувати аналізом виконаної учнями роботи, показом досягнутого результату.

Запорукою успіху навчання є взаємовідносини з дітьми. Важливо розуміти кожного, навчитись виховувати кожним своїм уроком, включати кожного в активну мовленнєву діяльність, розвивати їхню творчу ініціативу [3].

Ефективність навчання іноземної мови значною мірою залежить від чіткої організації навчального процесу на уроці. Особливе значення для підвищення ефективності навчання та посилення мотивації вивчення іноземної мови має цілеспрямований вплив на емоційну сферу учнів.

Учень, впевнений у своїх знаннях, - результат продуманої роботи вчителя. Для досягнення такого результату вчитель використовує різні види та форми роботи. Однак досягти високого рівня засвоєння матеріалу, освоїти вміння і навички його використання, неможливо без чіткої організації навчального процесу. Як свідчить практика, знання, уміння і навички, що набуваються учнями і базуються на раніше засвоєному матеріалі, не тільки поглиблюють і розширюють їх, але й сприяють їх закріпленню.

Під час вибору і організації різних видів діяльності молодших школярів на уроках іноземної мови необхідно врахувати усі методичні вимоги, правильно розрахувати час на їх проведення.

Основним матеріалом, що підлягає засвоєнню, є матеріал підручника, але робота з ним організується так, що вправи перестають бути вправами, бо виконуються у формі гри.

Практика показує, що нестандартні форми і прийоми роботи цікавіші та ефективніші, адже учні працюють захоплено, творчо, активно. Проведення нестандартних уроків сприяє підвищенню інтересу, розвитку мовленнєвої і творчої діяльності учнів.

Тенденції особистісної орієнтації розвитку системи освіти підтверджені результатами досліджень сучасних психологів і педагогів[8]. Орієнтація на особистість

учня у процесі педагогічного стимулювання розвитку їхніх творчих здібностей базується на тому, що від моменту народження дитина змінює, перетворює навколишній світ за власною ініціативою. Вона навчається, творчо освоює світ речей, створюючи нову гру, казку, малюнок.

Педагогічне стимулювання розвитку творчих здібностей на практиці відбудеться за умов зміни уявлень про характер стосунків між учителем та учнем, утвердження стилю довіри, співробітництва та співтворчості. Цьому сприяє віра вчителя у творчий потенціал, здібності та можливості учня, урахування індивідуальних психічних та інтелектуальних особливостей кожного вихованця, опора на прагнення учня самовиразитися і самореалізуватися серед інших особистостей як індивідуальність. Для цього потрібно, щоб учитель створював доброзичливу атмосферу на уроках, давав дитині можливість висловлювати власні думки без оцінних суджень, забезпечував плюралізм думок і суджень, толерантність до поглядів інших під час творчої діяльності та оцінки її результату, давав кожному учню право на помилку.

Для досягнення цієї мети пріоритетними є технології, спрямовані на впровадження в навчальний процес комп'ютерної техніки, різноманітних систем розвивального, індивідуального і диференційного навчання; нових технологій навчання обдарованих дітей; гуманізація навчального процесу [2]. Вони сприяють створенню таких умов, за яких учень займає позицію суб'єкта навчально-виховної діяльності; внаслідок цього у нього розвиваються якості творчої особистості: ініціативність, прагнення до самоосвіти, самонавчання. Формування особистості і її розвиток здійснюються в процесі навчання, якщо виконуються важливі умови:

- Створення позитивного настрою до навчання.
- Відчуття позитивної атмосфери у колективі для здійснення спільної мети.
- Можливість виказувати свою думку і вислуховувати товаришів.
- Учитель - це друг, радник, старший товариш.

Всі ці умови здійснюють інтерактивні технології кооперативного навчання: робота в парах і групах.

Досвід праці в школі підказує, що саме групова і парна робота найкраще допомагає розвитку комунікативних здібностей учнів. Але треба розрізняти "діяльність в колективі" і "колективну діяльність". Психологи вважають, що при проведенні фронтальних форм роботи учні звикають працювати в однаковому темпі[8]. Проте найчастіше активно працюють лише учні, які мають швидку реакцію. Діти з уповільненою реакцією не встигають працювати в заданому темпі. В результаті навички і вміння саме цієї частини учнів розвиваються повільно.

Отже, недоцільно використовувати лише фронтальний режим роботи. На уроках іноземної мови слід поєднувати різні форми роботи.

Рациональне використання часу на уроці кожним учнем забезпечує парна робота. Слід зазначити, що спочатку спільна діяльність може супроводжуватись пошвавленням, шумом, однак це тимчасове явище. Діти швидко звикають до такої організації їхньої діяльності, працюють захоплено і успішно.

Не менш ефективною у навчальному процесі є групова робота, яка формує в учнів вміння порівнювати свою роботу з роботою своїх товаришів, здійснювати самоконтроль.

Варіативність форм роботи - індивідуальної, у парах, групової, фронтальної - дає можливість повністю розкритися кожній особистості; забезпечує позитивну емоційну атмосферу під час занять та духовне взаємозбагачення учнів, створює умови для виявлення обдарованих, творчих дітей. Такі уроки сприяють розвитку логічного мислення, пам'яті, а також мають вражаючий виховний ефект. Учень удосконалює навички самостійної роботи, розвиває спостережливість, формує самоповагу.

Результативність навчально - виховної роботи вчителя іноземної мови значною мірою залежить від знання і врахування ним вікових психологічних особливостей своїх учнів.

До 6-7 років у дитини виникає потреба в новій, значимій діяльності у зміні свого становища серед людей, які її оточують. Учителю необхідно зрозуміти психологічну сутність і витоки цього стану, всіляко підтримувати й активізувати в інтересах успішного навчання.

Навчальна мотивація молодших школярів, їхній емоційний стан значною мірою залежить від наявності й рівня розвитку в них інтересів до навчального процесу, до навчання в школі. Тому вчителю необхідно вишукувати і використовувати будь - які можливості для підвищення інтересу до свого предмета. Цьому сприяють цікавість, новизна його змісту та форми викладу, різноманітність вправ для використання, достатнє використання під час занять рольових ігор, віршів, магнітофонних записів, постійна зміна видів навчальної діяльності.

У початкових класах необхідно засвоїти лише вибіркові граматичні положення, знання яких необхідні для розуміння відповідних навчальних текстів, вправ, для організації комунікативної мовленнєвої діяльності школярів.

Учитель повинен періодично пояснювати учням необхідність заучування фраз і виразів, що свідчить про достатньо високий рівень розвитку їхньої оперативної пам'яті, такої необхідної для успішного сприйняття і відтворення іншомовних фраз.

Усі фізіологічні структури, пов'язані зі сприйняттям іншомовного мовлення, фактично заново формуються у молодших школярів у процесі тривалого багаторазового сприйняття іншомовних звуків, слів, фраз.

Завдання педагога полягає в тім, щоб знайти максимум педагогічних ситуацій, у яких може бути реалізоване прагнення дитини до активної пізнавальної діяльності. Педагог повинний постійно удосконалювати процес навчання, що дозволяє дітям ефективно і якісно засвоювати програмний матеріал. Тому так важливо використовувати нетрадиційні форми навчання на уроках англійської мови.

Необхідність використання активних форм навчання як прийому навчання іноземної мови в початковій школі:

- допомагають спілкуванню,
- сприяють передачі накопиченого досвіду, одержанню нових знань, правильній оцінці вчинків,
- розвитку комунікативних навичок людини, її сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, емоцій; таких рис, як колективізм, активність, дисциплінованість, спостережливість, уважність.

Крім того, що активні форми навчання мають величезну методичну цінність, вони просто цікаві як учителю, так і учню.

Більшість учнів оцінюють активні форми навчання позитивно, вбачаючи в них велику практичну користь. Це доводиться результатами досліджень. Що стосується вчителів, тут думки різко розходяться. Частина з них відноситься до активних форм різко негативно. На їхню думку, розучування ігор, віршів, пісень приводить до «примітивізації» мовлення учнів, збільшенню кількості помилок, збільшенню дисциплінарних проблем.

Дійсно, з подібними ускладненнями приходиться зіштовхуватися при проведенні нетрадиційних форм навчання, але недоліки цього методу повністю виключаються його достоїнствами. Деякі викладачі навіть вважають, що оволодіння формами усного іншомовного спілкування можливо тільки за допомогою нетрадиційних форм, при чому успішність нетрадиційних форм залежить від рівня і старанності підготовки, правильності організації, регулярності застосування даного методу навчання і, звичайно, від майстерності вчителя і його відданості своїй справі.

Щодо вимог до активних форм навчання і нетрадиційних уроків, то перш за все вони повинні бути цікавими. Вони повинні бути зрозумілими і відповідати віковим і індивідуальним властивостям учнів. Нетрадиційні форми і уроки повинні відповідати темі і меті уроку.

Структура таких уроків і форм може бути найрізноманітнішою і залежить лише від творчості вчителя. У шкільній практиці, при вивченні нового матеріалу, вчителя частіше застосовують такі нетрадиційні уроки як: театралізовані уроки, урок-свято, урок-телепрограма, урок-подорож, урок-екскурсія. Активними формами можуть бути: ігри, пісні, скоромовки, римівки, вірші, театралізовані вистави.

Форма проведення може бути різноманітною. Їх можна проводити як і з цілим класом, так і з його частиною, а також і з кількома групами, командами, а ще активні форми можна проводити індивідуально з одним учнем.

На уроці активні форми можна використовувати на різних етапах, але, на мою думку, найкраще на етапі перевірки домашнього завдання або на закріплення вивченого матеріалу. Нетрадиційні уроки можна використати на уроці закріплення знань, умінь і навичок, а також на підсумковому уроці.

Успіх використання активних форм залежить передусім від атмосфери необхідного мовного спілкування, яку вчитель створює в класі. Важливо, щоб учні звикли до такого спілкування, захопилися та стали разом з учителем учасниками одного процесу.

Метод нетрадиційного навчання має без сумніву дидактичну цінність, адже активні форми навчання сприяють ефективному засвоєнню матеріалу і поліпшенню загального настрою в класі, а також ламанню психологічних бар'єрів, як у самому класі, так і між класом і педагогом.

Налаштуванню дітей на урок, зняттю емоційної напруги сприяє мажорний тон початку заняття. Тому потрібно починати урок із виконання пісні, яка періодично змінюється. Для першого треба обирати веселу пісеньку, яку можна швидко запам'ятати. Наприклад, "Hello, everyone!", "Hi! Hello!", "How are you?". Необхідно підбирати пісні для кращого засвоєння лексичного матеріалу. Учень дуже подобається виконувати пісні з рухами. Джерелом для цих пісень є підручники Chatterbox I, Get Ready, Songbook "Tiny Talk"

by Carolyn Graham, "Cookie and friends" by Vanessa Reilly видавництва Оксфордського університету. Виконання цих пісень можливо перетворити на маленький спектакль, де групи змагаються в акторській майстерності [2, с.56].

Під час проведення мовленнєвої зарядки бажано приділяти увагу навчанню формул мовленнєвого етикету. Учні вчаться вживати форми ввічливої подяки, ввічливого звертання, прохання тощо. Для такої роботи вчитель відбирає короткі діалоги. Це спрямовано діє на підготовку дитини до життя, виховання чемності, норм поведінки, чому сприяє і застосування автентичних аудіо матеріалів, зокрема діалогів серії "Джазові наспіви" ("Jazz Chants"). Наспівний характер цих діалогів на фоні джазового ритму прискорює процес засвоєння ритмічних зразків автентичного англійського мовлення. Розвитку вмінь рольової взаємодії під час виконання діалогів Jazz Chants сприяє застосування прийому "шеренги, що рухаються". Прийом передбачає переміщення учасників спілкування та зміну мовленнєвих партнерів у процесі виконання вправи [2, с.57.]

Динамічна зміна партнерів забезпечує багаторазове повторення мовленнєвого зразка. Водночас вона знімає напругу в дітей, захоплює їх можливістю поспілкуватися з різними партнерами за короткий проміжок часу. Ось чому цей прийом є одним із найулюбленіших для учнів. Завдання вчителя – так спланувати урок, щоб попередити спад інтересу, працездатності дітей такими видами роботи, що передбачають достатню рухливість учнів. До числа таких у навчанні іноземної мови відносять виконання віршів і пісень з рухами та проведення динамічних пауз. Їх мета – зняти емоційну напругу, дати відпочинок очам, розслабити різні групи м'язів. За дидактикою в першому класі рекомендують проводити дві динамічні паузи протягом уроку. Їх організація у формі фізкульт-хвилинки або виконання імпровізації рухів під музику надає дітям реальну можливість порухатися, зняти інтелектуальну й фізичну втому. Дітям подобається відтворювати типові рухи звірят, виконуючи вірш "Can you hop like a rabbit?". Зазвичай, мета таких рухливих вправ двоєдина: перевірити рівень сформованості вмінь сприймати на слух назви тварин і характерних для них дій та сприяти естетичному розвитку учнів, їхній фізичній вправності [1, с.126].

Спрямованість на гуманізацію освіти в навчанні іноземних мов знаходить втілення в орієнтуванні процесу навчання на розвиток особистості учня. Велику роль у розвитку творчих здібностей відіграє проектна робота. Ця діяльність стимулює творчість дітей і створює реальні умови для досягнення учнями практичного результату під час вивчення іноземної мови. Участь у проектній роботі імponує дітям розширенням можливостей самовираження, проявом фантазії.

Проект – це спеціально організований учителем комплекс дій, які учні самостійно виконують і завершують створенням творчого продукту. За допомогою проектної методики на уроці можна досягти одразу декількох цілей – розширити вокабуляр учнів, закріпити вивчений лексико-граматичний матеріал, створити на уроці атмосферу свята, доброзичливості, радості. Роботу над проектом, можна будувати в групах або індивідуально [2, с.8].

Проектна діяльність може охоплювати як усю підтему, так і один урок (міні-проекти). Проект для учнів початкової школи має складатися з ілюстрації, власного

малюнка або саморобки й тексту-повідомлення щодо теми. Кожен учень підбирає такі матеріал і тему для свого проекту, що будуть цікавими для нього самого.

Наприклад, теми проектів для учнів 3-4 класу. До теми "Зовнішність".

Знайомство з марсіанином.

Новорічна маска.

Мій улюблений герой казки/мультфільму.

Моє кумедне чудовисько.

Збираємося на відпочинок (одяг).

До теми "Я і мої друзі".

Знайомство з новим учнем. Моє сімейне древо.

Мій фотоальбом.

У дитячому таборі.

Мій кращий друг та ін.

Проекти мають місце й у 1–2 класах. Так, наприклад, проект "Збери урожай", у якому учням пропонують виготовити овочі й фрукти, написати літери, із яких починаються їх назви, і скласти в кошик групи. А потім діти доповідають, який урожай вони зібрали. Перемагає та група, де більша різноманітність овочів і фруктів. І таких проектів багато. Усе залежить від бажання, творчих пошуків і наснаги вчителя, а фантазія дітей багата й безмежна, головне – направити її в потрібне русло.

Під час роботи над проектом на кожному етапі можна й корисно використовувати інші інтерактивні технології. Наприклад, презентацію проектів можна проводити у формі рольової гри, дискусії, "Мозаїки" або "Кола ідей" тощо. А в ході ознайомлення з новим матеріалом та його закріплення можна застосовувати всі типи новітніх технологій.

Технології колективно-групового навчання передбачають одночасну спільну (фронтальну) роботу всього класу. Технології дискутування мають велику освітню й виховну цінність. Діти вчать глибокого розуміння проблеми, самостійної позиції, оперування аргументами, критичного мислення, здатності враховувати думку інших, краще розуміти одне одного. Найбільшу популярність такий тип має на старшому етапі, але діти мають учитися дискутувати ще з молодшого шкільного віку[2, с.82].

Технології ситуативного моделювання (можливо, найбільш поширений тип навчання в початкових класах) передбачають побудову процесу навчання за допомогою включення в гру, щоб учень міг організувати свою мовленнєву діяльність у її продуктивних рецептивних видах адекватно до ситуації спілкування. Потреби молодшого школяра в грі цілком закономірні. Адже початкові класи є стиком двох

психологічних домінант: ігрової діяльності й навчальної. Ігрова модель навчання покликана реалізовувати, крім головної дидактичної мети, такі цілі як:

- забезпечення контролю емоцій;
- надання дитині можливості самовираження;
- розвиток уваги;
- надання можливості одержання навичок співпраці;
- надання можливості висловити власну думку[4, с.25].

Гра є одночасно й цікавим видом роботи, й аналогом мовних вправ для вчителя, завдяки яким розвивають навички всіх видів мовленнєвої діяльності. Спостереження свідчать, що настанова на гру, яка відповідає віковим інтересам дітей, викликає в них позитивний настрій і стимулює готовність до іншомовної діяльності як до засобу проведення гри. Подання серйозних навчальних завдань у початкових класах у доступній, привабливій і розважальній формі зумовлює мимовільний характер засвоєння мовного матеріалу й стереотипів мовленнєвої поведінки в типових ситуаціях іншомовного спілкування. Навчання іноземної мови в початковій школі має передбачати широкий діапазон ігрових вправ, потенційно спроможних стимулювати мовленнєві й мовні дії дітей в ігровій формі, а саме:

- рольові ігри, змістом яких є стосунки між людьми;
- пізнавально-художні дидактичні ігри (*"Послухай і намалюй", "Намалюй і розкажи" тощо*);
- рухливі дидактичні ігри з інтелектуальним навантаженням (*гра з м'ячем, скакалкою, що супроводжують виконанням певної мовленнєвої дії; гра-пантоміма, яка ілюструє певні дії людей, тварин тощо*);
- ігри-драматизації змісту пісень, віршів, тексту, казки тощо;
- лексичні та граматичні ігри з елементами змагання, побудовані за принципом "снігової грудки" (*"Хвальки*", "Мовленнєвий ланцюжок"*);
- ігри-змагання між командами, окремими учнями, парами, групами;
- ігри-конкурси: на кращого читця, актора, диктора радіо, гіда тощо;
- інтелектуальні автентичні ігри за правилами (*"Bingo", "I Spy"*);
- спокійні інтелектуальні ігри (*відгадування кросвордів, ребусів, мовних загадок; вікторини, комп'ютерні ігри тощо*).

Дуже важливо, що інтерактивні форми роботи на уроці, релаксаційні паузи в процесі навчання дають можливість поліпшити контроль за збереженням і поліпшенням фізичного й психологічного здоров'я. Інтерактивне навчання має свої сильні та слабкі сторони. Існують певні проблеми його застосування, а саме: на вивчення невеликого обсягу інформації потрібно багато часу, результати роботи менш прогнозовані, існує необхідність подальшого коригування знань, умінь і навичок учнів. Але разом із тим, воно є одним із найбільш дієвих засобів підвищення ефективності навчального процесу в початковій школі.

Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання складає отримання й перетворення інформації. Більш вдалим терміном для технологій навчання, що використовують комп'ютер, є комп'ютерна технологія. Комп'ютерні (*нові інформаційні*) технології навчання – це процес підготовки й передачі інформації учням засобами комп'ютера. Під час підготовки до уроку з використанням інформаційно-комунікативних технологій учитель не має забувати, що це урок, а значить складає план уроку, виходячи з його цілей, відбираючи навчальний матеріал, він має дотримувати основних дидактичних принципів: систематичності й послідовності, доступності, диференційованого підходу, науковості тощо. При цьому комп'ютер не замінює вчителя, а тільки доповнює його[5, с.36].

Інтегрування звичайного уроку з комп'ютером дозволяє вчителю перекласти частину своєї роботи на комп'ютері, роблячи при цьому процес навчання більш цікавим, різноманітним, інтенсивним. Зокрема, діти швидше записують важливий матеріал, тому що вчителю не доводиться повторювати текст кілька разів (*він вивів його на екран*), учневі не доводиться чекати, поки вчитель повторить саме потрібний йому фрагмент. Інформатизація істотно вплинула на процес здобуття знань. Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань.

Таким чином інтегрування мовленнєвої діяльності з музичною, руховою, художньою діяльностями з застосування технологій ситуативного моделювання та інформаційно-комунікативних технологій допомагає учням молодших класів бути більш уважними, розкутими, у гарному настрої, дружелюбними, це є необхідна умова для того, щоб заняття першокласників та й учнів інших класів були продуктивними й результативними. Для учнів молодших класів притаманні такі особливості, як висока емоційність, естетичне ставлення до навколишнього середовища, потреба в ігровій діяльності та руховій активності. Тому таким важливим є створення на уроці атмосфери дитинства притаманне молодшому шкільному віку, а саме: поєднання навчання з ігровою, музичною, драматичною, трудовою, руховою діяльностями.

Інтегрування мовленнєвої діяльності з музичною, руховою, художньою діяльністю, застосування технологій ситуативного моделювання та інформаційно-комунікаційних технологій допомагає зробити урок англійської мови у початковій школі продуктивним та результативним, а молодшим школярам відчувати себе більш уважними, розкутими, дружелюбними. Взаємодія вербальних аспектів мовленнєвої діяльності з невербальними розширюють можливості оволодіння іноземною мовою у доступній та привабливій для дитини формі.

Використання комп'ютерних навчальних програм як одна із необхідних вимог в умовах реалізації нової української школи

Бондарчук Світлана Валеріївна,

Вчитель англійської мови

Вельбівненської ЗОШ I-III ступенів

Сучасні тенденції у навчанні англійської мови передбачають створення цілісної педагогічної системи з використання КТ в навчальному процесі з урахуванням його психолого-педагогічних і організаційно-методичних умов.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, їх впровадження в навчальний процес висунуло на перший план проблеми їх використання в навчальному процесі і, зокрема, навчання англійській мові.

Облік психолого-педагогічних і організаційно-методичних умов для організації навчання англійської мови дозволить з максимальною ефективністю впровадити нові технології в навчальний процес, підвищити результативність навчання, сформувати міцні та глибокі навички.

З огляду на комплексний характер інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у процес формування навичок іноземної мови, учитель змушений переглянути власну діяльність і вибудувати спільну з учнями діяльність з досягнення намічених цілей навчання.

Сучасний стан міжнародних зв'язків України, вихід її у європейський та світовий простори, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії вимагають радикальних змін у галузі навчання іноземних мов, зокрема англійської мови, бо зараз англійська мова визнана мовою міжнародного спілкування.

Важливим чинником успіху є розуміння того, що мова найкраще засвоюється тоді, коли учням пропонується індивідуальна методична увага й участь, які ґрунтуються на аналізі особистісних навчальних потреб і відповідальності. І зрештою, однаково вирішальним і важливим чинником успіху вивчення мови є забезпечення навчального процесу видами та типами діяльності, що сприяють використанню мови.

Комунікативна спрямованість у навчанні іноземних мов - це створення умов для мовленнєвої взаємодії.

Таким чином, у такі умови та потреби сучасного життя зумовили виникнення нового напрямку у вивченні іноземної мови - застосування таких інноваційних технологій, як комп'ютеризоване навчання.

Комп'ютеризоване навчання на уроках англійської мови реалізується на таких принципах, як:

індивідуалізація (можливість персонально працювати з кожним учнем, враховуючи його здібності, рівень знань, умінь та навичок);

диференціація (можна обирати та пропонувати учням необхідні варіанти навчальних завдань, певної складності й кількості та у такій послідовності, що відповідає їхнім пізнавальним можливостям, рівню знань та умінь);

інтенсифікація (наявні різні засоби презентації навчального матеріалу, його структурування з широким залученням інтерактивних видів і форм робіт).

Серед головних дидактичних функцій, що можуть бути реалізовані за допомогою комп'ютерних технологій треба зазначити такі:

пізнавальна;

Так, наприклад, використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію та використовуючи . навчальні програми на яких відображені текст, звук, зображення, відео - сприяє пізнавальній активності учнів.

розвиваюча;

Робота учнів з навчальною програмою крім активації лексики сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічне мислення, пам'ять, уява.

тренувальна;

За допомогою комп'ютерних програм учні мають можливість самостійно у нетрадиційній формі тренуватись та перевірити свій рівень знань та умінь з певної теми, визначити конкретні прогалини, доопрацювати їх та виконати запропоновані завдання ще кілька разів з метою покращання своїх результатів.

діагностична;

Використовуючи комп'ютерні технології, вчитель має змогу швидко здійснити контроль та з'ясувати рівень засвоєння навчальної теми студентами.

комунікативна;

Під час роботи учнів з навчальними програмами, ведучі діалог з комп'ютером учні долають бар'єр боязливості. У них формується добре відношення до предмету, вони оволодівають значним базовим рівнем спілкування на англійській мові.

Використання комп'ютеру у процесі вивчення англійської мови сприяє виконанню таких завдань:

зацікавлення англійською мовою;

Під час роботи з навчальною програмою діє методичний прийом „перенесення” учнів в іншомовну ситуацію, наближену до реального життя. Також у учнів виникає крім цього інтерес до роботи з комп'ютером, зокрема до різноманітних комп'ютерних програм.

унаочнення навчального матеріалу;

За допомогою навчальних програм можна поєднати чуттєві, слухові та зорові компоненти впливу на сприйняття тексту учнів.

розширення знань студентів з певної навчальної теми;

Так, відповідні CD-диски надають безліч цікавої та корисної ілюстрованої інформації за темами, які у звичайних підручниках, як правило, недостатньо цікаво подані. Діти також мають можливість розширити свої знання за допомогою використання комп'ютерних технологій не тільки з предмету „англійська мова", а й отримати певні знання та досвід ситуацій, наближених до реальних.

перевірка та самоперевірка набутих знань та умінь;

Працюючи з навчальними програмами учні мають можливість перевіряти себе, дивлячись на „результати уроку". Також на заняттях з використанням комп'ютера дуже швидко проходять тестування, виконання контрольних вправ.

Метою використання таких навчальних комп'ютерних програм є навчання учнів англійській мові через наближення їх до реальних життєвих ситуацій. На таких інтегрованих заняттях учні удосконалюють свої знання, вміння та навички набуті за попередній період навчання, також дуже доцільно використовувати такі навчальні програми як засіб інтенсифікації та оптимізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, активізації їх можливостей, розвиток їх творчих здібностей.

Впровадження інноваційних технологій, зокрема, використання комп'ютерних навчальних програм на заняттях проходить трьома етапами:

1 етап - це формування лексичних та граматичних навичок з виробничої теми. Протягом цього етапу учні засвоюють будову англійських речень, удосконалюють мовні навички, прослуховуючи та повторюючи фрази та речення записані на диску, водночас вони можуть бачити на екрані наскільки ефективно це в них виходить, бо одразу комп'ютер висвітлює „оцінки".

Під час цього етапу комп'ютер виступає в ролі терплячого репетитора, враховуючи індивідуальні особливості учня, якому інколи потрібно багато разів повторити одну й ту саму фразу;

2 етап — на цьому етапі проходить удосконалення мовних навичок та використання тих фраз та речень, які закріплювались на першому етапі, в діалозі з комп'ютером. Учень має вибрати один з трьох поданих комп'ютером варіантів з вірною відповіддю та вчасно відповісти на фразу, подану комп'ютером. Крім цього під час діалогу учня з комп'ютером екран висвітлює фотографії що стосуються теми діалогу;

3 етап — це засвоєння матеріалу, розвиток умінь вживати лексичні та граматичні знання набуті під час попередніх двох етапів. Дітям пропонуються граматичні та лексичні завдання, наприклад: поставити слова в вірній послідовності, щоб було вірно побудоване речення; дібрати до запропонованих слів (які зустрічалися протягом двох попередніх етапів) антоніми чи синоніми; вставити за змістом слова у фрази або речення. Дуже подобається учням завдання – "відгадай слово" - це завдання - кросворд англійською мовою.

Після проходження цих етапів учень може побачити, наскільки успішно він працював протягом заняття подивившись результати уроку.

Використання навчальних комп'ютерних програм дозволяє вчителю перекласти частину своєї роботи на комп'ютер, роблячи при цьому навчання більш цікавим, різноманітним, інтенсивним. Але комп'ютер не замінює викладача, а тільки доповнює його, бо викладач постійно консультує учня.

Таким чином, впровадження та застосування комп'ютерних навчальних програм на уроках англійської мови це:

- ефективний допоміжний технічний наочно-слуховий засіб;
- допоміжний засіб учбово-пізнавальної діяльності учнів;
- засіб підвищення мотивації та бажання учнів вивчати англійську мову;
- швидкий та ефективний засіб оцінювання та контролю знань, вмінь та навичок учнів;
- засіб підвищення інтерактивної та комунікативної діяльності.

Тож, застосування на заняттях комп'ютерних навчальних програм - це досить ефективний та доцільний засіб у навчанні учнів англійської мови, спрямований на розвиток комунікативних здібностей учнів. Крім цього використання комп'ютерних технологій в викладанні англійської мови дозволяє відійти від традиційних форм навчання й підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності дітей, оптимізувати засвоєння мовних структур та граматичних правил, а також подолати монотонність заняття при формуванні мовленнєвої та комунікативної компетенції учнів при навчанні англійській мові.

Серед основних програм, що розроблені для використання на комп'ютері, планшеті чи смартфоні, можна виділити ряд популярних, що мають зручний інтерфейс та зрозумілий спосіб для навчання англійської мови.

Отже, розглянемо найпопулярніші із комп'ютерних програм, що можна застосовувати на уроках англійської мови, як в початкових, так і в старших класах, а також для самостійної роботи вдома.

Утиліта LinguaLeo .

Якщо ви вже робили хоч якісь спроби вивчення англійської, ви не могли не чути про цю програму. У чому головні плюси?

Програма підходить і дітям, і дорослим, на якому рівні англійської вони б не застрягли. Крім того, є ще кілька переваг, які суттєво вплинуть на весь процес навчання:

- ☐ більше п'ятдесяти наборів слів за темами з картинками і озвученням
- ☐ цікаві тренажери (переклад, карти зі словами, аудіювання)
- ☐ фразовий конструктор
- ☐ англомовні тексти
- ☐ словник (і головне: він доступний в режимі офлайн)
- ☐ можливість створити особистий словник (слова додаються з озвученням і транскрипцією)

Програма Duolingo

Компанія Apple оголосила Duolingo додатком 2013 року. І цей факт анітрохи не применшує користь від програми, яку ви можете отримати і в 2017. Кожне заняття – це перегони, змагання з друзями, перевірка правильних відповідей, практика розмовної мови, аудіювання, переклад, тексти для читання. Програма відразу вкаже на ваші помилки і запропонує варіанти поліпшення результатів.

Програма LingQ

Додаток, який допоможе вам читати, перекладати і слухати тексти англійською мовою.

Обрані вами незнайомі слова в текстах будуть виділятися певним кольором (залежно від рівня складності запам'ятовування слова).

Таким чином ви не просто зазубрюєте нові слова, а запам'ятовуєте їх в контексті.

У даного ресурсу є величезна база шанувальників з Росії та інших країн. Програма на комп'ютер для вивчення англійської LingQ – це онлайн-сервіс, що включає десятки уроків у форматі аудіо і відео. У безкоштовної версії матеріалів небагато. Інші курси можна придбати за гроші. Вартість передплати – 10 доларів в місяць.

Програма Fun Easy Learn

Доступ до більш ніж 6000 слів словника з зображеннями, аудіозаписами та рідним перекладом. Безкоштовне завантаження. Програми абсолютно безкоштовно для завантаження (Android, iOS). Багато мов. Всі слова мають професійний рідний переклад на 50 мовах.

Програма Plus1s

Додаток до розповсюджених шкільних підручників з англійської мови початкової школи(Карпюк, Несвіт, Буренко, Fly High теми з Oxford, Macmillan та ін.) стане у нагоді для вчителів які вже почали використання електронних підручників на уроках, включаючи у плани занять.

Додаток Англійська мова 1-6 клас:

- ✓ Лексика англійської мови з 1 по 6 клас
- ✓ Основні книжки за якими діти вчать англійську
- ✓ Матеріал зручно розподілений по урокам
- ✓ 126 тем англійської мови
- ✓ 3000 англійських слів
- ✓ Підходить початківцям вчити англійську

Почніть вивчати
навчання обравши будь-

англійську з першого класу або продовжіть
який інший клас або тему.

Програма LangvaBooks

Програма, яка містить аудіо книги для різного рівня володіння іноземною мовою. Діти, дорослі можуть вчитися читати, проходити квізи, тестові завдання, можна навіть створювати аудіо книги самостійно.

Програма ESL Games

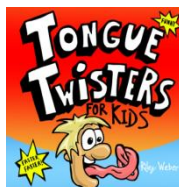
Містить інтерактивні ігри, відео та аудіо вправи. Також на сайті можна знайти безліч відео-уроків, карток, ігор, дидактичного матеріалу тощо для самостійного оволодіння граматичним та лексичним навичкам.

Сайт з онлайн програмами Starfall

Американський сайт із інтерактивними іграми, що допомагають вчити молодших школярів, починаючи з абетки, і закінчуючи математикою. Різноманітні ігри, завдання діти можуть виконувати самостійно.

Додаток CartoonTounge Twisters

Програма навчає вимові на базі скоромовок. Інтерфейс зручний і зрозумілий навіть дітям.

Можна прослуховувати скоромовки, а потім створювати власні записи, встановлювати рекорди по вимовлянню тощо.

Ну, і звісно, сайт Британської Ради в Україні. Де діти можуть пограти ігри, подивитись відео, виконати завдання, навіть написати відгуки на окремі теми.

Комп'ютерні програми допомагають учням усвідомити певні правила, сприяють формуванню навичок говоріння, читання, аудіювання, письма. Велика кількість завдань у цих курсах побудована на матеріалах різного рівня складності, що дозволяє реалізувати індивідуальний підхід у процесі навчання англійської мови.

Слід зазначити цілий ряд характеристик, властивих тільки комп'ютерним навчальним матеріалам:

- інтерактивність (здатність вести діалог з користувачем, тобто реагувати на запити, що вводяться користувачем, чи команди);
- наявність комплексу засобів для надання інформації: тексту, графіки, звуку, мультимедіації, відео, що дає змогу розв'язувати такі педагогічні завдання, як орієнтування на різні види сприйняття учня, варіювання режимів подання інформації, відображення явищ у динаміці;

- включення до програми завдань і способів діяльності, виконання яких є неможливим без використання комп'ютера;
- адаптивність (наявність засобів індивідуалізації навчання);
- нелінійність подання інформації;
- індивідуальність дизайну (можливість вдаватись до індивідуального авторського початку).

Використання комп'ютерних навчальних програм має такі переваги:

- скорочується час вироблення необхідних технічних навичок в учнів;
- збільшується кількість тренувальних завдань;
- природним способом досягається оптимізація темпу роботи учнів;
- легко забезпечується диференціація навчання за рівнями;
- учень стає суб'єктом навчання, оскільки програма потребує від нього активного керування;
- з'являється можливість за допомогою комп'ютерної анімації створювати ігрову пізнавальну ситуацію;
- діалог з програмою набуває характеру навчальної гри, у більшості учнів підвищується мотивація навчальної діяльності.

Практичний блок

Урок в 4 класі із застосування підручника ZoomIn 4 (видавництво MMPublication)

ТЕМА: Мої смачненькі покупки.

МЕТА:

▪ **Практична:** розвивати вміння усного мовлення за темою: удосконалювати навички аудіювання; пригадати та застосовувати вивчену лексику з теми на практиці; увести поняття Present Continuous через виконання мовленнєвих вправ;

◎ **Розвиваюча:** розвивати мовленнєву реакцію, слухову пам'ять, увагу, вміння працювати в групах.

◎ **Виховна:** виховувати культуру поведінки, шанобливе ставлення до людей та один до одного.

ТИП УРОКУ: урок формування мовленнєвих умінь та навичок.

ОБЛАДНАННЯ: підручник, картки нових слів, аудіо пісні «We're going to the market», постери для малювання продуктів, спінер.

Хід уроку:

1. Greeting.

Hello. How are you today? We've got 3 smiles(emoji) for our feelings. Please, put your clothespins on your emoji.

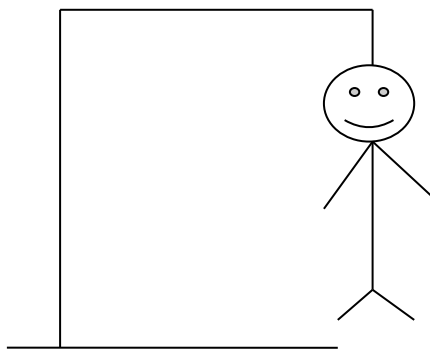
2. Introduction of new theme and explaining the procedure of the lesson

Shopping. Do you like shopping? Do you help your parents doing shopping? What shops are your favourite?

(Pupils' answers)

3. Revision

Let's play "Hangman" to revise our vocabulary about shops. Kinds of shops.

Bookshop, opposite, bakery

4. Warm-up

- Books open. We are going to hear a song about shopping. You have to name two places mentioned in the song where they go shopping. You can sing it if you want.

5. Presentation

1. Sing a song

(listening a song "We're going to the market")

- Name two places (two shops)

Market and supermarket

2. True or false

Ex.2, 24

3. Listen, point and repeat new vocabulary

(using visual prompts)

6. Practice:

1. Listen to the simple dialogues and number the pictures from 1 till 5 in the right order. (Ex.4, p.25)

2. Checking answers.

3. Playing a game in groups.

Use your poster to draw some tasty food I'll name. Can you draw all of the food?

(chocolate, cakes, bananas, apples, plums, peaches, lolly-pop, pizza, oranges, grapes)

4. Can you name all the food you know when the spinner is spinning round?

(Pupils name all the food they know)

5. Ex.5, p.25

Look attentively at the picture in this activity and try to memorise what the people are doing. Ok. Time is over. Say what people are doing?

(Name and write the sentences)

7. Home task:

Open your diaries and write down your HT:

Ex.6, p.25, all the words

Функції підручника в навчально-виховному процесі

Левчук Марія Сергіївна

Вчитель англійської мови

Вельбівненської ЗОШ I-III ступенів

Кожний підручник ґрунтується на засадах певної методичної концепції, а відтак основні її положення мають адекватно відобразитись у змісті діяльності як викладача, так і студентів. Особливістю занять з іноземної мови є їх соціокультурна спрямованість та комбінаторність. У їх змісті комбінуються різноманітні види навчальної роботи з метою засвоєння мови (фонетики, лексики, граматики) і оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом). На комбінованому занятті комплексно реалізується мета навчання іноземної мови як засобу комунікації. Це означає, що, як правило, на кожному занятті відповідно до змісту підручника проводиться робота з формування знань (лінгвістичних, країнознавчих, соціолінгвістичних), навичок та умінь з різних видів мовленнєвої діяльності. Роботу з підручником слід розглядати як один з методів організації навчальної діяльності учнів, і від того, як вона буде спланована і як проводитиметься, залежить її успіх. Проте, як свідчить практика, лише за певних умов підручник може справді відігравати роль ефективного засобу навчання та сприяти формуванню навичок міжкультурного спілкування.

Вчитель виконує функції організатора і керівника пізнавальної діяльності. Робота з підручником здійснюється в умовах їхньої спільної комунікативної діяльності.

До методичних умов ми відносимо такі:

1. Роботу з підручником на занятті не треба абсолютизувати, і вона не повинна бути самоціллю, а має вважатись одним із видів діяльності, допоміжним засобом у засвоєнні змісту навчання, оскільки ми вивчаємо живу іноземну мову, а не підручник.

2. Сучасний підручник має орієнтувати викладача не тільки в обсязі навчального матеріалу, а й у послідовності його вивчення.

Проте у підручнику неможливо подати всі методично доцільні й організовані відповідно до дидактичних умов комплекси вправ для вивчення кожної лексичної одиниці і кожного граматичного явища або для формування вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності. Такий підручник мав би вигляд масивної книжки, яка залякувала б учнів і формувала б у них невпевненість у тому, що зміст її можна успішно опанувати.

3. Для якісного оволодіння навчальним матеріалом необхідно виконати певну кількість вправ і завдань як засобів навчання. Це вправи на формування мовних навичок, вправи і завдання на вироблення мовленнєвих умінь: чим більше їх виконав студент, тим мовні операції та мовленнєві дії виконуватимуться якісніше. Але, виходячи з того, що навіть найкращий підручник не може містити безкінечну кількість

різноманітних вправ, у сучасному підручнику повинні бути представлені різні види вправ, які мають забезпечити творчий підхід до їх виконання на противагу механічному заповненню пропусків чи перекладу.

4. Вчитель не повинен планувати заняття як пряме відображення відповідної структурної одиниці підручника: останній має слугувати орієнтиром у раціональній організації процесу навчання іноземної мови. Відповідно до наявних умов викладач може і повинен самостійно добирати вправи і завдання, ілюстративний матеріал тощо, певним чином доповнюючи зміст підручника. Як свідчить викладацька практика, для якісного засвоєння навчального матеріалу кожному студентові необхідна різна кількість вправ (це залежить від його розумових особливостей). Підручник не може задовольнити індивідуальні можливості кожного студента. Як правило, автори орієнтуються на усереднений варіант.

Результати нашого дослідження свідчать, що вміщувати у підручнику всі вправи, які абсолютно повноцінно змогли б забезпечити успішність навчання, неможливо і недоцільно з таких причин:

а) усіх вправ об'єктивно неможливо виконати через малу кількість тижневих годин, відведених на навчальним планом на вивчення іноземної мови;

б) різні об'єктивні і суб'єктивні умови, в яких використовується підручник як засіб навчання, все одно змушують викладачів нехтувати деякими вправами підручника або замінювати їх іншими, більш ефективними для навчання студентів з вищим рівнем сформованості відповідних навичок;

в) підручник не повинен гальмувати професійну діяльність викладача, обмежувати його творчість і можливість застосовувати методи і прийоми, які в його інтерпретації забезпечують успіх у навчанні.

Статичним у змісті підручника, на мій погляд, може залишатися лише відібраний і запропонований автором навчальний мовний матеріал (лексика, граматики) і деякою мірою тексти для читання, в яких подається інформація для організації мовленнєвого спілкування, а також ілюструються типові ситуації та межі використання вивчених лексичних одиниць і граматичних явищ. Структура підручника певною мірою залежить від методичної концепції авторів. Традиційно підручники організовані за тематичним або ситуативно-тематичним принципом у розділи, які є відносно закінченими відрізками змісту навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності: говоріння, сприйняття мови на слух, читання та письма. Серед основних вимог, що висувуються до структури та змісту підручника, можна виділити такі:

а) підручник має забезпечувати послідовність подачі мовного та мовленнєвого матеріалу;

б) зміст підручника має бути комунікативно спрямованим та містити аутентичні матеріали, які сприяють розширенню соціокультурної компетенції студентів;

в) у структурі параграфа повинен бути спеціальний розділ – домашнє завдання;

г) кожний розділ має закінчуватись питаннями для самоперевірки та самоконтроля.

З позицій сьогодення, коли підручник розглядається як ефективний засіб міжкультурного спілкування, слід зазначити, що кращими і такими, що користуються найбільшим попитом, визнано підручники, побудовані на принципах “полілогу культур” з урахуванням культурологічного (на противагу фактологічному) підходу до навчання іноземних мов.

Такі підручники побудовані в площині культуровідповідності навчального матеріалу інтересам того, хто вивчає мову, і містять відомості про історію, культуру, життєві цінності, вірування та манеру комунікативної поведінки народу, мова якого вивчається.

Вони увібрали в себе все краще і корисне, що пропонується підручниками Oxford University Press & Cambridge University Press, Longman Macmillan Publishers, MM Publications, а саме: короткі інформативні тексти країнознавчого характеру, діалоги для роботи в парах і групах, вправи на розпізнавання граматичних явищ та розвиток ініціативного мовлення.

Такі підручники не передбачають переказ текстів, а пропонують використовувати наведені в них відомості для висловлення власних думок того, хто вчиться, сприяючи розвитку спонтанного мовлення та формуючи навички критичного мислення студента.

Отже, визначивши дидактичні та методичні умови, за яких організація роботи з підручником на занятті буде ефективною та сприятиме формуванню навичок міжкультурного спілкування учнів, ми дійшли висновку, що сучасний підручник, окрім своєї основної навчальної функції, може і повинен сприяти формуванню позитивного ставлення учнів до народу і мови відповідної країни та утриманню стійкого інтересу до вивчення іноземної мови.

Навчально-виховний процес у школі неможливий без підручника. З його отриманням учні працюють на уроках і самостійно. Підручник знайомить з основними поняттями, категоріями, сприяє формуванню певних поглядів, світогляду зору, переконань і якостей поведінки особистості, здійснюючи одночасно навчальну, виховну і розвиваючу функції. Сьогодні існує велика кількість українських і зарубіжних підручників з англійської мови. З одного боку, вчитель має можливість вибрати відповідний підручник, з іншого боку, досить складно зробити цей вибір і знайти навчальний посібник, відповідне особливостям учнів, що відповідає потребам вчителя, учнів, батьків і виконує всі три функції підручника.

Працюючи вже давно, вважаю доцільним провести аналіз ряду навчально-методичних когось комплексів, що використовуються в загальноосвітніх школах при викладанні англійської мови. Метою дослідження повинно бути виявлення їх виховних

можливостей щодо формування патріотичних почуттів і культури міжнаціонального спілкування учнів з представниками інших культур. Сьогодні дуже приємно, що багато вчителів за домовленістю з адміністрацією школи та батьками разом з державними посібниками використовують на уроках автентичні підручники.

УМК англійських видавництв [Longman, Macmillan, Oxford University Press] набули широкого поширення в світі і в Україні і користуються великою популярністю завдяки своїм якостям і як альтернатива вітчизняним підручниками. Вони розроблені для тих, хто вивчає англійську мову в усьому світі. Укладачі цих посібників прагнули показати особливості саме англomовного світу, але не мали можливості враховувати виховні цілі систем освіти всіх країн. Тому вчителям слід використовувати дані посібники з англійської мови, враховуючи риси нашого суспільства.

Більшість автентичних навчально-методичних комплексів барвисто ілюстровані, розроблені методично грамотно і націлені на формування мовних навичок і розвиток аспектів мови. Завдяки системі різнорівневих вправ кожен учень отримує міцні мовні знання, а також комунікативні навички та вміння. Учням регулярно пропонується проектна робота. Однак розвиток соціокультурної компетенції забезпечується недостатньою кількістю українознавчих матеріалів.

Ця проблема вимагає подальшої розробки як на методичному рівні для кожного окремого підручника і теми, так і на рівні наукового обґрунтування. Враховуючи зазначені сторони існуючих підручників, є необхідним сформулювати деякі пропозиції для вчителів іноземної мови з удосконалення виховної роботи з формування почуття патріотизму та культури міжнаціональних відносин.

1. Насичувати і доповнювати автентичні підручники українськими реаліями:

- Включати країнознавчий матеріал про Україну (історія, звичаї, традиції, свята, політична система, пам'ятки, видатні люди та ін.);
- Показувати і підкреслювати роль і значення України на світовій арені, внесок і досягнення України в розвиток науки, культури, освіти, спорту та ін.;
- Висвітлювати культурні, расові, національні відмінності народів України і всього світу;
- Пропонувати завдання на зіставлення культурних відмінностей України та англomовних країн у вигляді проектів, творів, повідомлень. Для цього необхідно давати чіткі інструкції з пошуку інформації, її презентації, пропонувати матеріали, що містять основу для такого завдання;
- В рамках будь-якої досліджуваної теми, запропонованої підручником, спрямовувати увагу учнів на українські проблеми, порівнюючи їх з закордонними.

2. Включати адаптовані уривки літературних творів англomовних авторів в рамках домашнього читання, в яких порушуються питання загальнолюдських цінностей, морально-етичні проблеми. Після прочитання і зняття мовних труднощів обов'язково повинна бути організована бесіда чи дискусія з обговоренням проблем, що піднімаються автором, їх актуальністю для сучасного світу і нашої країни, аналогічних питаннях, що піднімаються вітчизняними письменниками. Необхідно також

пропонувати учням завдання на переклад з української на англійську мову уривків літературних творів вітчизняних письменників. Такі навички допоможуть при безпосередньому спілкуванні з іноземцями підтримати бесіду, показати закордонним одноліткам своє відношення до рідної держави.

3. Підбирати додаткові завдання і формулювати навчально-мовленнєві ситуації для тренування і формування навичок міжкультурного діалогу:

- 3. Підбирати додаткові завдання і формулювати навчально-мовленнєві ситуації для тренування і формування навичок міжкультурного діалогу:- Наповнювати інформацією про особливості життя однолітків в інших країнах, їх захоплення, шкільного життя, проблемах;

- Використовувати пропонований автентичним підручником матеріал про позитивні моменти життя і особистісних якостях зарубіжних однолітків для порівняння з нашими школярами;

- Вчити школярів вести дискусії, працювати в групі, вирішувати конфліктні ситуації. Отож, охарактеризуємо конкретно певні підручники з англійської мови.

Початкова школа:

Family and Friends (Oxford)

- ⊙ Навчально-методичний комплекс Family and Friends призначений для дітей віком 6-11 років. Він розроблений, щоб навчити дітях читати, писати та говорити з нуля до рівня elementary.
- ⊙ Комплекс Family and Friends books семирівневий і складається з таких частин:
 - family and friends starter – курс для початківців, що навчає основам читання, письма, правильній вимові англійських звуків;
 - family and friends 1 та наступні частини– продовження курсу, основна увага приділяється розвитку мовних навичок для повсякденного спілкування англійською;
- ⊙ Family and Friends чітко та зручно структурований. У кожному розділі багато уваги приділяється формуванню та вдосконаленню основних мовних навичок (письму, читанню, говорінню та розумінню англійської). Кожен шостий урок присвячено читанню.

Zoom in (mm publications)

- ⊙ Від *beginner* до *elementary*
Автори:
- ⊙ **Кількість годин на один рівень:**
Кількість рівнів: 6.
- ⊙ **Вік учнів: 5-10 років.**
- ⊙ **Компоненти кожного рівня:**

Основні для учня:

Підручник + зошит + інтерактивний CD-ROM (Student's Book+Workbook+CD-Rom)

Для вчителя:

Книга для вчителя (Teacher's Book) містить сторінки підручника

Аудіо-диски для роботи в класі (Class CDs)

Zoom In – це 6-рівневий експрес-курс англійської мови для початкової школи, що об'єднує підручник, зошит та безкоштовний інтерактивний CD-ROM у одній книзі. За допомогою захоплюючих історій, веселих пісень та ігор підручник розвиває усі види мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, говоріння та письмо. Курс складається з дев'яти розділів, кожен з яких поділяється на два уроки. Крім основних розділів, курс містить три підсумкові, а також додатки для повторення граматичного та фонетичного матеріалу і окремі секції, присвячені міжпредметним зв'язкам. На сайті видавництва <http://www.mmpublications.com> в Teacher's Corner розміщені портфоліо, флеш-картки для друку, нумерація треків до аудіо CD для роботи в класі, методичні вказівки для вчителя до безкоштовної абетки з першого рівня підручника.

● First friends (Oxford)

First Friends – дворівневий курс для навчання англійської мови, розрахований на дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. До складу комплексу незалежно від рівня входить підручник, робочий зошит, книга для вчителя, постери, флешкартки та аудіо додаток. Головними цілями oxford First Friends є навчання основних навичок аудіювання, читання, письма, говоріння, роботи з цифрами та буквами.

First Friends 2 activity book, як і перша частина, основана на історіях за участю цікавих героїв, які допомагають засвоювати мовний матеріал та затримують увагу дітей на важливій інформації. Серед особливостей цього курсу можна також відмітити:

- • чітку структурну розмежованість кожної книги;
- • один урок розміщений на одній сторінці;
- • всі компоненти заняття органічно пов'язані між собою;
- • ілюстрації кольорові та відповідають всім лінгвокраїнознавчим критеріям;
- • кожен розділ містить завдання, націлені на роботу над вимовою учнів;
- • передбачені регулярні розділи на повторення, які дозволяють учням персоналізувати вивчення мови.

Get Set Go (Oxford)

Get Set – Go! 1, розрахований на 80 годин, починається з 40 сторінок матеріалу для дітей, які раніше не вивчали англійської. Кожен наступний рівень передбачає не менше 96 годин аудиторної роботи. Багатьом учителям буде приємно побачити НМК, який продовжує класичні традиції навчання англійської мови школярів молодших класів. Видавництво також підготувало додатковий посібник (Get Set – Go! Starter) для дітей початкової школи, не знайомих з латинським алфавітом. Get Set – Go! Starter розрахований на 22 уроки і може використовуватися одночасно з Get Set – Go! 1 або перед ним.

Get Set – Go! придатний для великих груп, дітей з різними здібностями. Багато уваги приділяється граматиці. Традиційна побудова Get Set – Go! доповнюється яскравим оформленням, а веселі персонажі, забавні ігри та ситуації дають можливість використовувати Get Set – Go! не тільки в процесі навчання, а й під час додаткових занять і позакласної роботи.

Середня та старша школа

◎ Full Blast (mm publications)

Новий навчальний курс, призначений для 6-11 класів спеціалізованих шкіл. Створений спеціально для підлітків, курс відповідає Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти (CEFR). Має 6 рівнів: 1 (A1.1), 2 (A1.2), 3 (A2), 4 (B1), B1+ та B2.

Матеріал підручника поділений на 8 модулів, по 6 уроків в кожному. Наприкінці модулів є розділи на повторення та закріплення матеріалу. Повноколірний зошит має аудіо CD/CD-ROM з розповідями, текстами та діалогами з підручника для повторення вдома та лексичним матеріалом. У комплектації до підручника є спеціальне видання зошита для вчителя, у якому додатково прописані відповіді до завдань.

Наприкінці підручника містяться додаткові розділи: секції Grammar Reference, що містять таблиці, приклади та пояснення граматичних структур, розділ Pairwork Activities, де пропонуються завдання на розвиток навичок говоріння, насамперед для роботи в парах, крім того, підручник має Culture Pages – додаткові розділи з країнознавства. Книга для вчителя включає у себе сторінки підручника, рекомендації до кожного завдання, відповіді, розшифровки текстів з Class CD, варіанти виконання деяких завдань та додаткову інформацію до текстів

підручника. Class audio CD містить тексти, діалоги та пісні з підручника.

До курсу пропонується серія граматик – FullBlast Grammar у чотирьох рівнях (A1-B1), а також Teachers' Resource Pack CD-Rom до 1-3 та 3-4 рівнів підручника.

На сайті видавництва <http://mmpublications.com> у Student's area розміщені корисні посилання для учнів.

◎ Oxford Team (Oxford)

Oxford Team! – комунікативний курс, який навчає, як користуватися мовою в реальних ситуаціях. Навчально-методичний комплекс розрахований на велику кількість годин англійської мови, а також приділяє значну увагу граматиці (дві сторінки на розділ). Підручник включає дванадцять розділів, кожен з яких поділяється на чотири частини. Кожен розділ починається з Presentation Story, яка подається у формі захоплюючої подорожі дітей і в яку включені нові слова, функціональні показники та граматичні структури розділу. Тексти підручника розкривають загальну тему розділу, торкаються таких сфер життя дітей, як використання комп'ютерів, життя з традиціями й умовами навчання дітей в Британії, Сполучених Штатах Америки та інших країнах. Типи завдань з читання відповідають зразкам із міжнародних тестів FCE, IELTS тощо. Розділи, присвячені письму, починаються з тексту-моделі, який діти читають, аналізують, опрацьовують, а потім заповнюють текст-зразок. Writing Tips! допомагають уникнути можливих помилок. Кожен розділ закінчується піснею, яка відповідає його тематиці. Книга для вчителя містить розробки уроків, п'ятнадцять тестів, додаткові інформацію та завдання.

◎ To the Top (mm publications)

Навчальний курс, рекомендований учням 5-8 класів спеціалізованих шкіл, гімназій та ліцеїв та розроблений відповідно до Європейських мовних стандартів (CEF). Розрахований на 90-120 годин класної роботи.

Матеріал підручника з англійської мови поділений на 8 модулів, по 5 уроків в кожному. Додатково є 4 розділи з країнознавства. Кожний урок містить сторінки для повторення. Різнокольоровий зошит має аудіо CD/CD-ROM з розповідями, текстами та діалогами з підручника для повторення вдома, піснями та лексичним матеріалом.

Новий курс представлений одним підручником, до складу якого входять Student's Book, Workbook, Student's Audio CD/ CD-ROM та спеціально розроблений для України лінгвокраїнознавчий буклет Culture Time in Ukraine.

Лінгвокраїнознавчий буклет Culture Time in Ukraine був розроблений видавництвом спеціально для учнів нашої країни та презентує 4 теми, що пов'язані з культурою України та Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, а також вправи для виконання.

Книга для вчителя включає сторінки з підручника, додаткові вправи та завдання для парної роботи.

Test Booklet до кожного рівня складається з 8 тестів з різних видів мовленнєвої діяльності (до кожного модуля) та заключного тесту, Grammar Test Booklet - з 8 граматичних тестів відповідно. Class audio CD містить тексти, діалоги та пісні з підручника.

До навчального курсу з англійської мови пропонуємо серію граматик – To the Top Grammar, що має 4 рівня (A1-B1) з книгами для вчителя до кожного.

Курс має дозвіл Міністерства освіти і науки України на використання в навчальних закладах.

● **Headway (Oxford)**

Комплекс new headway the third edition багаторівневий і складається з наступних частин:

- new headway beginner – для початківців;
- new headway elementary – для вивчення англійської на елементарному рівні;
- new headway pre intermediate – на рівні нижче середнього;
- new headway intermediate – середньому;
- new headway upper intermediate – вище середнього;
- new headway advanced – високому (просунутий рівень).

Комплекс new headway the third edition забезпечує чудову базу для досконалого оволодіння мовою завдяки глибокому та системному вивченню граматики. Потужна лексична програма дозволяє покращити словниковий запас учнів, дає розуміння лексичних систем. Різноманітні і завжди цікаві вправи допомагають щоразу впевнено засвоювати нові навчальні матеріали.

Тексти, які new headway the third edition пропонує для читання, є виключно актуальними, теми добираються універсальні, корисні для всіх студентів, охоплюють різні сфери життя. Значна увага приділяється формуванню розмовних навичок. Акцент на розвиток саме говоріння англійською додає учням такої необхідної впевненості під час спілкування з іноземцями.

◎ **Solutions (Oxford)**

П'ятирівневий НМК для середньої та старшої школи, який допоможе підготувати учнів до незалежного тестування. Кожен урок починається з мети "I can...", яка досягається наприкінці уроку через продуктивні вміння – говоріння або письмо. Solutions дає необхідний граматичний та лексичний матеріал, а також тренує всі вміння. Секція "Get ready for your exam" ("Підготовка до іспиту") тренує екзаменаційні навички та вміння учнів. Подальша практика доступна на мультимедіі, а також на веб-сайті – окремо для учнів і вчителів.

НМК має зручну структуру: кожна сторінка підручника розрахована на один 45-хвилинний урок. Книга для вчителя містить рекомендації, на випадок якщо на опрацювання матеріалу на уроці залишилося всього 30 хвилин.

Тести до НМК подані на окремому диску в форматі, зручному для редагування. Диск також містить placement test, який дозволяє визначити рівень учнів до того, як почати роботи з НМК

◎ **New Destinations (mm publications)**

Навчальний курс, рекомендований учням 9-11 класів, призначений для використання у спеціалізованих школах, гімназіях, ліцеях. Відповідає Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти (CEF).

Матеріал підручника (Student's Book) охоплює певну кількість модулів, кожен з яких висвітлює окрему тему.

Модулі в свою чергу складаються з уроків. Наприкінці модулів містяться розділи на повторення та закріплення матеріалу, а також розділи з країнознавства, які ознайомлюють учнів з культурою та традиціями англомовного середовища.

До складу секції Pairwork Activities входять завдання спрямовані на покращення навичок говоріння, в т.ч. для роботи в парах. Writing Section пропонує огляд матеріалу на розвиток письмових навичок. Секції Song Page містять пісні з завданнями, які ідеально відповідають смакам учнів старшої школи. Grammar Reference складається з таблиць, пояснень граматичних структур та прикладів.

Learning Tips надають поради учням щодо кращого засвоєння матеріалу. Крім того, підручник містить список неправильних дієслів та перелік слів, що використовуються на уроках з урахуванням відмінностей британської та американської англійської.

Різнокольоровий зошит (Workbook) пропонує вправи до кожного модулю, також наприкінці підручника

розташовані додаткові завдання з граматики.

Teacher's Resource CD-ROM включає тести до матеріалу підручника, портфоліо для виконання креативних проектів, додаткові вправи з граматики, лексики та завдання на розвиток усіх мовленнєвих навичок.

Книга для вчителя (Teacher's Book) містить сторінки підручника, рекомендації та цілі до кожного завдання, відповіді, розшифровки текстів з Class CD, варіанти виконання деяких завдань, додаткову інформацію до текстів підручника. Секції Language Plus надають детальне пояснення нових мовних явищ.

До складу навчального курсу New Destinations також входить Interactive Whiteboard

Material CD-ROM, який містить матеріали Student's Book та Workbook, пропонує велику кількість інтерактивних завдань та дозволяє урізноманітнювати, ускладнювати чи навіть змінювати вже запропоновані вправи.

Кожен учень отримує доступ до онлайн-матеріалів Student's Area, які представляють собою презентаційні матеріали з підручника, що супроводжуються аудіо-записами для повторного прослуховування та закріплення. Крім цього, Student's Area містить пісні та проекти для самостійного та парного виконання.

◎ **English in Mind 2nd Edition**

Новий курс рекомендований для учнів 10–11 класів загальноосвітніх шкіл та для учнів 8–10 класів спеціалізованих шкіл, розрахований на роботу в змішаних групах.

Підручник написаний спеціально для тінейджерів та чудово відповідає їх інтересам і здібностям. Містить велику кількість текстів, які відкривають перед очима підлітків всю неосянжу картину англomовного світу та надихають їх до подальшого вивчення мови.

Після кожного модуля міститься розділ на повторення та закріплення матеріалу.

Домашні завдання доповнюються диском в робочому зошиті.

Teacher's Resource Pack пропонує додаткові фотокопіювальні завдання, а книга для вчителя - додаткову інформацію до кожної теми та тести, що розширює кількість годин до 180.

Матеріал курсу розбитий на секції: "Culture in Mind" — розповідає про культуру та життя англomовних країн; "Fiction in Mind" і "Literature in Mind" — розвивають навички читання. Курс зосереджений на граматиці та сприяє збагаченню словникового запасу, а також містить різноманітні проекти та письмові завдання. Розділ "Get it right" висвітлює типові проблемні зони (за матеріалами Cambridge Learner Corpus). Книга для вчителя забезпечує методичні рекомендації, додаткові вправи, а також безцінні поради від Маріо Рінволюкрі - одного з співавторів підручника та експерта в галузі методики. DVD-ROM містить ігри, додаткові вправи, відео сюжети з головними героями підручника та "Videoke" - можливість озвучувати сюжети власними голосами. Testmaker Audio CD/CD-ROM допомагає вчителям самостійно створювати тести.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

семінару –практикуму вчителів англійської мови з теми «Підготовка вчителів іноземних мов початкової школи до використання навчально-методичного забезпечення в умовах реалізації нової української школи»

Використання комп'ютерних навчальних програм на уроках іноземної мови допоможуть вчителю:

- підвищити інтерес та позитивну мотивацію учнів до навчання;
- активізувати пізнавальну діяльність учнів;
- розвивати мислення і творчі здібності дитини;
- формувати активну життєву позицію школяра в сучасному інформаційному суспільстві;
- розвивати вміння в учнів працювати разом;
- формувати вміння в школярів висловлювати свою думку і відстоювати її;
- формувати такі якості як самостійність, вираженість, розсудливість, прагнення до пізнання навколишнього світу й пошуку шляхів його зміни та вдосконалення;
- розвивати інтелектуальні, комунікативні, лінгвістичні і творчі здібності учнів;
- створити атмосферу саморозвитку та самореалізації.

Використання підручників, що побудовані на принципі комунікативно-діяльній методикі, в навчальному процесі забезпечує можливість:

- задовольнити запити та інтереси учнів в комунікації на уроках;
- підвищити темп уроку, збільшити обсяг виконаних на уроці завдань;
- організувати диференційовану роботу з кожним учнем;
- перевірити засвоєння теоретичних знань у всіх учнів за допомогою тестів, квізів у підручнику;
- поліпшити якість навчання;
- підвищити мотивацію та пізнавальну активність дітей;
- залучити якнайбільшу кількість учнів до уроку.

Література:

1. Боковенко Н. Р. Поєднання різних форм роботи на уроках англійської мови//Іноземні мови. – 2003. - №2. с. 11, 12.
2. Валява Л. О. Сучасному уроку – творчий пошук// Іноземні мови. – 2003. - №2. с. 10-13.
3. Демчик Л. П.Форми проведення занять з англійської мови в початкових класах//Англійська мова та література. – 2003. - №33. с. 6.
4. Карп'юк О. Д. Засоби покращення результатів навчання//Англійська мова в початковій школі. – 2006. - №10(23). – С.6 – 8.
5. Карп'юк О.Д. Особливості комунікативно орієнтованого навчання англійської мови у початковій школі за серією навчально-методичних комплектів для 1-4 класів шкіл з поглибленим вивченням англійської мови: метод, посібник для вчителів./ О.Д.Карп'юк.– Тернопіль : Лібра Терра, 2006.- 126с.
6. Карп'юк О. Д. Психологічні основи навчання іноземних мов//Англійська мова в початковій школі. – 2005. - №12(13). – С.6 – 8.
7. Панченко А.Г. Індивідуалізація навчання – джерело підвищення ефективності навчального процесу//Англійська мова і література./ А.Г.Панченко. – 2005. – № 22.- С.18-22
8. Поєднання різних форм роботи на уроках англійської мови//Іноземні мови. – 2003. - №2.
9. Редько В.Г. Молодші школярі. Які вони? // Іноземні мови в навчальних закладах./ В.Г.Редько – 2003. – №1.- С.22-30.
10. Свиридчук Т. В., Власик О. Є. Вивчення англійської мови в початковій школі. – Луцьк, 2002. – с. 36-42.
11. . Заруба О. П. Розвиток мовленнєвих навичок за комунікативним методом//Англійська мова в початковій школі. – 2005. - №11(12). – С.27 – 30.
12. Шевченко Е.Б. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови // Англійська мова і література/ Е.Б. Шевченко. – 2005. – № 24. – С.32-40.

Корисні посилання :

1. <https://www.lingq.com/accounts/login/?next=/uk/learn/en/web/feed>
2. <https://www.eslgamesplus.com>
3. <http://more.starfall.com/?>
4. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/en>
5. <http://languabooks.com>
6. <https://eu.languabooks.com/app/#/library/shelve/curriculums>
7. <http://www.lumoslearning.com/llwp/educational-app-listings-for-students/tongue-twisters.html>
8. https://play.google.com/store/apps/details?id=com.plus1s.english1_11class
9. <http://www.funeasylearn.com/app/learn-english/>
10. <https://www.duolingo.com>
11. <https://lingualeo.com/ru/training>

Для нотаток

